

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۳۰۲

شماره چاپ:

۶۷۰

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۷/۸

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۹۶۸۲-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۶/۱۳

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین دولت جمهوری اسلامی ایران

و دولت جمهوری هند»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

در دنیای امروز جامعه بین‌المللی متشکل از کشورها بر پایه اصل برابری حاکمیت دولت‌ها سازمان یافته است که کشورها متقابلاً به آن پایبندند. از لوازم این حاکمیت داخلی کشورها پذیرش عدم مداخله در امور داخلی آن است و صلاحیت قضایی یکی از مواردی است که از جمله صلاحیت‌های انحصاری دولت‌ها محسوب می‌شود و باید مورد احترام متقابل کشورها قرار گیرند. موافقتنامه حاضر نیز براساس این اصول کلی در حقوق بین‌الملل پایه‌ریزی شده است و پذیرش آرای صادره از دادگاه‌های طرفین با رعایت اصل معامله متقابل در این موافقتنامه پیش‌بینی شده است که با توجه به اوضاع و احوال فعلی اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

لایحه فوق که در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۳۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، از سوی شورای نگهبان مغایر با موازین شرعی اعلام گردید. کمیسیون قضایی و حقوقی علیرغم ایراد شورای نگهبان لایحه را مطابق مصلحت تشخیص داده و در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۳ متن آن را عیناً به تصویب رساند. لکن این مصوبه کمیسیون در صحن علنی مجلس رأی نیاورد و مجدداً به کمیسیون مزبور ارجاع گردید. کمیسیون قضایی و حقوقی در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۵/۳۰ یعنی یک سال بعد مجدداً لایحه را مورد بررسی قرار داده و علیرغم رد شدن نظر کمیسیون در صحن علنی مجلس مجدداً بر مصوبه قبلی خود اصرار ورزیده و متن لایحه را عیناً به تصویب رساند.

ایراد شورای محترم نگهبان

شورای محترم نگهبان در کلیه لوایحی که درخصوص استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها منعقد می‌شود ایرادات مشابهی را در رابطه با مغایرت با موازین شرعی اعلام می‌کند. این شورا در کلیه این موارد اعلام داشته که نظر به اینکه مفاد موافقتنامه به منزله تأیید صحت قوانین و به‌ویژه آیین دادرسی کشور مقابل بوده و نیز مستلزم ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های طرف متعاقد است که به‌تبع آن مستلزم ترتیب اثر دادن به احکامی است که در آن دادگاه‌ها هرچند برخلاف ضوابط اسلامی صادر می‌شود تصویب این موافقتنامه برخلاف موازین شرعی است.

با عنایت به اینکه این ایراد شورای نگهبان قابل برطرف کردن از متن این موافقتنامه‌ها نبوده و این ایراد جزء ذات این‌گونه موافقتنامه‌هاست، لذا در تمامی موارد مجلس شورای اسلامی بر مصوبه خود اصرار ورزیده و آن را مطابق مصلحت تشخیص داده و موافقتنامه را بدون تغییر به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده است. در این خصوص می‌توان به موارد زیر اشاره کرد که در کلیه موارد با اصرار مجلس شورای اسلامی به مجمع تشخیص مصلحت نظام رفته عیناً به تصویب مجمع رسیده است:

۱. قانون موافقتنامه استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت قطر (مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۲).

۲. قانون موافقتنامه استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ارمنستان (مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۶).

۲. قانون موافقتنامه استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آفریقای جنوبی (مصوب ۱۳۸۶/۳/۲۲).
۴. قانون موافقتنامه استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت اوکراین (مصوب ۱۳۸۶/۳/۱۲).
۵. قانون موافقتنامه استرداد مجرمان بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک مردمی الجزایر (مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۱).
۶. قانون موافقتنامه استرداد مجرمین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ازبکستان (مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۸).
۷. قانون موافقتنامه همکاری قضایی در زمینه‌های حقوقی، بازرگانی، کیفری، احوال شخصیه، استرداد مجرمان و انتقال محکومان به زندان و تصفیه ترکه‌ها بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با توجه به شرایط جامعه بین‌المللی و اصول بنیادین مورد پذیرش کلیه کشورها به نظر می‌رسد که رفع ایراد شورا ممکن نمی‌باشد، زیرا مربوط به اساس موافقتنامه است و رفع آن منجر به عدم انعقاد هرگونه موافقتنامه‌ای در این خصوص خواهد شد. مجلس شورای اسلامی در کلیه موارد تصویب این‌گونه موافقتنامه‌ها را مطابق مصلحت تشخیص داده و به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال کرده است و مجمع نیز عیناً به تصویب رسانده است. لذا پیشنهاد می‌گردد با توجه به اوضاع و احوال دنیای امروز، این موافقتنامه نیز مانند موافقتنامه‌های قبلی با اصرار نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردد تا توسط آن مجمع به تصویب برسد.